DR. AMBEDKAR COLLEGE,

DEEKSHABHOOMI, NAGPUR

Entrepreneurship Development Cell

(Development Programme for Self-Employment)

अहवाल

सत्र 2024-2025

“व्यापारी दृष्टिकोनातून जंगलाचे महत्त्व या दृष्टिकोनातून”, सोनेगाव, नागपूर येथील जंगलामध्ये विद्यार्थ्यांसह भेट

दि. 04.03.2025 सकाळी 08.00 वाजता

एकूण विद्यार्थी : 77

समन्वयक डॉ. डी. एच. पुट्टेवार

DR. AMBEDKAR COLLEGE,

DEEKSHABHOOMI, NAGPUR

Entrepreneurship Development Cell

(Development Programme for Self-Employment)

नागपूर, दि. 28.02.2025

प्रति,
मा. प्राचार्य,
डॉ.आंबेडकर कॉलेज,
दीक्षाभूमी, नागपूर.

विषय : उद्योजकता विकास विभागा अंतर्गत दि. 04.03.2025 सकाळी 08.00 वाजता, “ व्यापारी दृष्टिकोनातून जंगलाचे महत्त्व या दृष्टिकोनातून”, सोनेगाव, नागपूर येथील जंगलामध्ये विद्यार्थ्यांसह भेट देण्याचे ठरविले आहे. करिता आपली परवानगी मिळण्याबाबत...

मा. महोदय,

जंगलामध्ये आढळणारी झाडे केवळ पर्यावरणासाठीच नव्हे, तर मानवाच्या दैनंदिन जीवनासाठीही खूप महत्त्वाची आहेत. त्यामुळे त्यांचे संरक्षण आणि संवर्धन करणे अत्यावश्यक आहे. जंगलातील औषधी झाडांचे जैवविविधतेचे संरक्षणाबरोबरच अनेक आर्थिक लाभ ही आहेत.

सोनेगाव, नागपूर येथील जंगलामध्ये नैसर्गिकरीत्या आढळणाऱ्या अर्जुन, गुळवेल, अश्वगंधा, सफेद मुसळी, सर्पगंधा, नीम, आंवा, चिंच, कवट,बकुळ, आणि ब्राम्ही या औषधी वनस्पतींची विद्यार्थ्यांना ओळख करून जंगलातील औषधी वनस्पतींपासून तेल, अर्क, चूर्ण, आणि औषध निर्माण करणाऱ्या लघु उद्योगांची स्थापना,(उदा. नीम तेल, बाभळीचा गोंद, चंदन पावडर, आणि आयुर्वेदिक टॉनिक) स्थानिक स्तरावर प्रक्रिया उद्योग उभारल्यास रोजगाराच्या अनेक संधी, भारतीय औषधी वनस्पतींना आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठेत असलेली मागणी, फार्मास्युटिकल कंपन्यांसाठी औषधी वनस्पती पुरवठा करणाऱ्या कंपन्याची स्थापन करणे, जंगलातील औषधी झाडांचे पर्यटन केंद्र (Herbal Parks) तयार करून पर्यटकांना आकर्षित करणे, नैसर्गिक औषधी उपचार देणारे आयुर्वेदिक स्पा आणि हेल्थ रिसॉर्ट्स उभारणे, विदेशी पर्यटक आणि स्थानिक ग्राहकांसाठी औषधी झाडांवर आधारित आरोग्य केंद्रे तयार करणे, औषधी वनस्पती आणि त्यांचे उत्पादने ॲमेझॉन, फ्लिपकार्ट, आणि आयुर्वेदिक स्टोअर्ससारख्या ऑनलाईन प्लॅटफॉर्मवर विक्री करणे, स्वतःचा ब्रँड तयार करून डिजिटल मार्केटिंग, स्थानिक महिला बचत गट आणि शेतकरी सहकारी संस्था अशा अनेक आर्थिक संधीची माहिती देऊन, औषधी झाडांचे व्यापारीकरणाचे महत्व, पर्यावरणीय संतुलन, योग्य नियोजन आणि आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या मदतीने जंगलातील औषधी वनस्पतींचा उपयोग विद्यार्थ्यांना समजावून देण्याकरिता सोनेगाव, नागपूर येथील जंगलामध्ये विद्यार्थ्यांसह भेट देण्याचे ठरविले आहे. करिता आपली परवानगी मिळण्यात यावी, हीच विनंती.

(जंगलातील औषधी झाडांना भेट दिल्यानंतर, विद्यार्थी त्या “झाडाचे औषधी गुण आणि त्याचे व्यापारी दृष्टिकोनातून महत्त्व” या विषयावर थोडक्यात माहिती लिहतील आणि सादर करतील.)

29/2/25

आपली नम्र
डॉ. दुर्गा पुट्टेवार
(संयोजक -उद्योजकता विकास विभागा)
Dr. D. H. Puttewar
Associate Professor
Dept. of Commerce
Dr. Ambedkar College
Deekshabhoomi, Nagpur

अहवाल

<u>“व्यापारी दृष्टिकोनातून जंगलाचे महत्त्व या दृष्टिकोनातून”, सोनेगाव, नागपूर येथील जंगलामध्ये विद्यार्थ्यांसह भेट</u>

<u>दि. 04.03.2025 सकाळी 08.00 वाजता</u>

उद्योजकता विकास विभागाच्या उपक्रमांतर्गत, विद्यार्थ्यांना जंगलातील औषधी वनस्पतींचे पर्यावरणीय व व्यापारी दृष्टिकोनातून महत्त्व समजावून देण्यासाठी सोनेगाव, नागपूर येथील जंगलात अभ्यासभेट, उद्योजकता विकास विभागाच्या समन्वयक डॉ. डी. एच. पुट्टेवार यांनी आयोजित केली. या उपक्रमाला एकूण 77 विद्यार्थ्यांनि सहभाग घेतला.

डॉ. डी. एच. पुट्टेवार यांनी विद्यार्थ्यांना सोनेगावच्या जंगलात नैसर्गिकरीत्या आढळणाऱ्या बोर, चीचबिलाई, अर्जुन, गुळवेल, अश्वगंधा, सर्पगंधा, नीम, आंबा, चिंच, कवट, बकुळ, बाभूळ इत्यादी औषधी वनस्पती प्रत्यक्ष दाखविल्या आणि त्यांच्या औषधी गुणधर्मांची माहिती देवून त्या झाडाचे व्यापारी दृष्टिकोनातून पुढीलप्रमाणे महत्त्व समजावून सांगितले.

- **औषधी वनस्पतींचे संरक्षण केवळ जैवविविधतेसाठी नव्हे तर आर्थिक विकासासाठीही अत्यावश्यक आहे.**
- **जंगलातील वनस्पतींपासून तेल, अर्क, चूर्ण व औषधनिर्मिती उद्योग उभारण्याच्या मोठ्या संधी आहेत.**
- **स्थानिक स्तरावर लघु उद्योग (जसे की नीम तेल उत्पादन, बाभळीचा गोंद संकलन, चंदन पावडर निर्मिती) उभारल्यास रोजगारनिर्मिती होऊ शकते.**
- **आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठेत भारतीय औषधी वनस्पतींना मोठी मागणी आहे.**
- **फार्मास्युटिकल कंपन्यांसाठी औषधी वनस्पती पुरवठा करणाऱ्या कंपन्या स्थापन करता येऊ शकतात.**
- **हर्बल पार्क, आयुर्वेदिक स्पा व हेल्थ रिसॉर्ट्सच्या माध्यमातून पर्यटन आणि आरोग्य क्षेत्रात नवीन संधी निर्माण होऊ शकतात.**
- **डिजिटल मार्केटिंग व ऑनलाईन प्लॅटफॉर्मच्या माध्यमातून औषधी उत्पादने मोठ्या प्रमाणावर विक्रीसाठी पोहोचवता येऊ शकतात.**
- **स्थानिक महिला बचत गट व शेतकरी सहकारी संस्थांना या क्षेत्रात सहभागी करून आर्थिक सक्षमतेकडे वाटचाल करता येऊ शकते.**

विद्यार्थ्यांचे सहभाग:

प्रत्येक विद्यार्थ्याने भेट दिलेल्या एका झाडाचे औषधी गुणधर्म आणि त्या झाडाचे व्यापारी दृष्टिकोनातून महत्त्व यावर थोडक्यात माहिती लिहून सादर केली.

निष्कर्ष:

ही अभ्यासभेट विद्यार्थ्यांसाठी अत्यंत ज्ञानवर्धक ठरली. त्यांनी जंगलातील औषधी वनस्पतींच्या व्यापारी उपयोगाची प्रत्यक्ष अनुभूती घेतली आणि भविष्यातील उद्योजक संधींबाबत जागरूकता निर्माण झाली. पर्यावरणीय संवर्धनासोबतच औषधी वनस्पतींचा सुज्ञ वापर करून आर्थिक विकास घडवण्याच्या कल्पना विद्यार्थ्यांमध्ये विकसित झाल्या.

विद्यार्थी अभिप्राय फॉर्म लिंक

Feedback Link

https://forms.gle/41e65pr3vun5n9JdA

Param Poojya Dr. Babasaheb Ambedkar Smarak Samiti's
DR. AMBEDKAR COLLEGE
Deekshabhoomi, Nagpur
Entrepreneurship Development Cell
(Development Programme for Self-Employment)
33X4+VGF Krishna Mandir, Parate Nagar, Sonegaon, Nagpur, Maharashtra 440025, India
Nagpur
Maharashtra
India
2025-03-04(Tue) 09:22(am)
29°C
84°F

Nagpur
Maharashtra
India
2025-03-04(Tue) 09:24(am)
29°C
84°F

Nagpur
Maharashtra
India
2025-03-04(Tue) 09:24(am)
29°C
84°F

Nagpur
Maharashtra
India
2025-03-04(Tue) 09:25(am)
29°C
84°F

Nagpur
Maharashtra
India
2025-03-04(Tue) 09:22(am)
29°C
84°F

DR. AMBEDKAR COLLEGE
Deekshabhoomi, Nagpur
Entrepreneurship Development Cell
33X4+VGF Krishna Mandir, Parate Nagar, Sonegaon, Nagpur, Maharashtra 440025, India
Nagpur
Maharashtra
India
2025-03-04(Tue) 09:22(am)
29°C
84°F
Google

04.03.2025 Sonegaon Forest visit feedback All changes saved in Drive

Questions Responses 37 Settings

तुम्हाला या जंगलातील औषधी वनस्पतींबद्दल काय नवीन माहिती मिळाली? What new information did you learn about these wild herbs?

37 responses

They are helpful in various ways

know about medicine plants and there benifits

औषधी वनस्पतींचा वापर प्राचीन काळापासून विविध आजारांवर उपचार करण्यासाठी केला जातो आयुर्वेद, युनानी, होमिओपॅथी आणि इतर पारंपरिक वैद्यकीय पद्धतींमध्ये औषधी वनस्पतींना विशेष महत्त्व आहे. औषधी वनस्पतींमध्ये अनेक नैसर्गिक गुणधर्म असतात, ज्यामुळे त्या मानवी आरोग्यासाठी फायदेशीर ठरतात. कोरोनाच्या काळात औषधी वनस्पतींचे महत्व लोकांना चांगलेच समजले आहे.

औषधी वनस्पती तीन मुख्य प्रकारचे फायदे देऊ शकतात: जे लोक औषध म्हणून त्यांचा वापर करतात त्यांना आरोग्य लाभ; जे लोक कापणी करतात, प्रक्रिया करतात आणि विक्रीसाठी त्यांचे वितरण करतात त्यांना आर्थिक लाभ; आणि समाज-व्यापी फायदे, जसे की नोकरीच्या संधी, कर आकारणीचे उत्पन्न आणि निरोगी कामगार शक्ती.

The herbs are important for our health

They are wild

पुण्यातील प्रादेशिक आयुर्वेद संशोधन संस्थेने जपानी मियावाकी पद्धतीचा वापर करून ३,००० चौरस फूट क्षेत्रात औषधी वनस्पतींचे मिनी-जंगल तयार केले आहे. या जंगलात अगस्त्य, अग्निमंथ, अर्जुन, अशोक, जपा आणि कडुलिंब यांसारख्या ३० ते ५० देशी औषधी वनस्पतींच्या प्रजातींची लागवड करण्यात आली आहे. हा उपक्रम आयुर्वेदिक वनस्पतींचे संवर्धन आणि विद्यार्थ्यांना तसेच संशोधकांना प्रत्यक्ष अनुभव देण्यासाठी उपयुक्त ठरत आहे. नागपूर आणि विदर्भातील जंगलांबद्दल अद्याप ताज्या माहिती उपलब्ध नाही. तथापि, नागपूर विभागातील भंडारा, गडचिरोली, चंद्रपूर आणि गोंदिया जिल्ह्यांमध्ये टसर रेशीम उत्पादनाची सुमारे तीनशे वर्षांची परंपरा आहे, ज्यामुळे या भागात वनस्पतींचे जैवविविधता आणि औषधी वनस्पतींचे महत्त्व अधोरेखित होते. औषधी वनस्पतींच्या संवर्धनासाठी आणि त्यांच्या फायद्यांविषयी अधिक जाणून घेण्यासाठी.

How they are useful for the decises

Wild herbs are necessary for medicinal purposes hence we must preserve it

That these species can also be helpful for health problems

या जंगलातील औषधी वनस्पती बद्दल खूप काही माहिती मिळाली ती मानवास उपयुक्त आहे त्याचा वापर केला पाहिजे आणि ते आयुर्वेदिक आहे

During my visit to Sonegaon, Nagpur, I discovered various wild herbs used in traditional medicine and nutrition. Medicago sativa (Alfalfa) is rich in nutrients and eaten as a vegetable, while Cassia tora (Sickle Senna) is used for skin treatments. Portulaca oleracea (Purslane) is a good source of omega-3 fatty acids, and Chlorophytum borivilianum (Safed Musli) is valued for vitality. Celosia argentea (Silver Cockscomb) has anti-inflammatory properties and is consumed as a vegetable.

Herbs are a widely distributed and widespread group of plants, excluding vegetables, with savory or aromatic properties that are used for flavoring and garnishing food, for medicinal purposes, or for fragrances.

They are new to me and healthy

Janglatil aushdhi vanspatina Naisargik khata milate

They are not only harmful but helpful also

Very good

We get to know a lot about medicinal herbs and non medicinal herbs

आम्हाला जंगला मधून आम्ही अद्खत नसलेल्या माहिती माळाली जसे की ताड़अ बद्दल माहिती मीळाली

I learnt a lot of new information in this visit.

मला ह्या जंगलात नवीन औषधी वनस्पतींची माहिती मिळाली, जेव्हा वनस्पती विषयी मला माहित ती नव्हते. तुझा वेगवेगळ्या प्रकारच्या औषधी वनस्पतींचे वेगवेगळे उपयोग त्याची फायदे त्याच्या आपला व्यवहारिक जीवनावर रासायनिक औषधी न टाळून आपण नैसर्गिक औषधींचा उपयोग कसा करून हे मी या भेटीतून शिकलो.

I learned that wild herbs have medicinal and commercial value. They are used in medicines, cosmetics, and by local communities for natural treatments. Sustainable use is important to protect them.

जंगलातील वनस्पतीचा उपयोग आयुर्वेदिक औषधी तयार करण्याकरिता होतो, वनस्पतीचा उपयोग विविध रोगांवर लाभदायीक असते.

मला नवनवीन वनस्पतीची माहिती मिळाली.

प्रतिबंधक गुणधर्म: काही संशोधनानुसार, वेलचीतील घटक आतडे आणि गुदमार्गाच्या कॅन्सरग्रस्त रुग्णांमध्ये प्रतिकारशक्ती वाढवतात. सावधानता: गर्भवती महिलांनी वेलचीचे अति प्रमाणात सेवन टाळावे, कारण त्यामुळे गर्भपात होण्याची शक्यता असते. वेलचीचे हे विविध औषधी गुणधर्म तिच्या नियमित

नविण नविण माहिती मिळाली

I learned that wild herbs like tulsi, neem, and ashwagandha have medicinal properties and are used in natural healing. They help purify the air, support biodiversity, and treat various diseases. These herbs have been used for centuries in traditional medicine and sustainable living.

I learned that many wild herbs, such as Tulsi, Neem, and Ashwagandha, have significant medicinal properties. These herbs are used in Ayurveda to treat various ailments like colds, fevers, and digestive issues. Additionally, some herbs have antibacterial and anti-inflammatory properties.

Tulsi boosts immunity, reduces stress, and has anti-inflammatory and antimicrobial properties. Its key compounds include eugenol and ursolic acid.

The qualities

जंगलातील औषधी वनस्पतीचे शरीरासाठी होणारे फायदे आणि नुकसान याबद्दल माहिती मिळाली .

I got know much more about the medicinal benefits of the trees in the jungle

Ya vanaspatitil aushadhi ayurvedic astat

Have you ever wondered where the mint in your favourite mint dip comes from? In our daily lives, we see a variety of plants of different shapes and sizes. While some are big, some are tiny. There are five primary types of plants: trees, shrubs, herbs, creepers and climbers.

1. तुळशीच्या विविध जाती . नवीन माहिती: पारंपरिक तुळशीच्या जातींपेक्षा, काही नवीन जाती जास्त अँटीऑक्सिडन्ट्स आणि रोगप्रतिकारक गुणधर्मांनी समृद्ध असल्याचे संशोधनात आढळले आहे. यामुळे त्यांचा उपयोग जास्त प्रभावी ठरू शकतो. 2. नीलकंठ . नवीन माहिती: नीलकंठ किंवा ब्लू टिगर फ्लावरचा उपयोग मानसिक ताण, स्ट्रेस आणि चिंता कमी करण्यासाठी, तसेच स्मरणशक्ती सुधारण्यासाठी होतो. यावर झालेल्या काही नव्या संशोधनांमध्ये याच्या नर्वस सिस्टमवर होणाऱ्या सकारात्मक परिणामांची पुष्टी झाली आहे. या वनस्पतींचे संशोधन आणि उपयोग अधिक जटिल होत आहेत, त्यामुळे या वनस्पतींच्या औषधी गुणधर्मांची माहिती सतत विस्तारित होत आहे. जंगलातील औषधी वनस्पतींचा अभ्यास केल्याने नवनवीन उपचार शोधले जात आहेत, ज्यामुळे आयुर्वेदिक आणि नैसर्गिक उपचार पद्धतीत अनेक बदल होऊ शकतात.

कोणकोणत्या औषधी वनस्पती तुम्ही पाहिल्या आणि त्यांचे उपयोग काय आहेत? What herbs have you seen and what are their uses?

37 responses

Medicine plants and there benifits in our daily live

• आवक: आवठा हे एक औषधी फछ आहे. िदिटमिन सी चा चांगला झोत आहे. • बेहडा: बेहडा है एक औषधी ◌ृड आहे. याचा उपयोगअनेक आजारांवर उपचार करएयासाठी केला जातो • िहरडा: िहरडा हे एक औषधी ◌ाड आहे. याया उपयोग पोटाया समरयांवर उपचार करयासाठी केला जातो. · गुकवेल: गुकवेल ही एक औषधी वनसपती आहे. याचाउपयोग रोगपितकारशकी वाढवणयासाठी केला जातो.· तुछस: तुठस ही एक औषधी वनसपती आहे. याचा उपयोगसर्दी िआण खोकला यांवर उपचार करणयासाठी केला जातो. · कदिलंब: कढ़िलेंब हे एक औषधी झाड आहे. याचा उपयोग वचेया समयांवर उपचार करएयासाठी केला जातो

तुळस (Tulsi): उपयोग: सर्दी, खोकला, आणि ताप यांसारख्या समस्यांवर तुळस गुणकारी आहे. तुळशीच्या पानांचा रस किंवा चहा सर्दी आणि खोकल्यासाठी मदत करतो.

Tulsi

Tulsi for medicine purpose

मी प्रत्यक्ष जंगलात जाऊन औषधी वनस्पती पाहू शकत नाही, पण मी तुम्हाला अनेक प्रसिद्ध औषधी वनस्पतींबद्दल माहिती देऊ शकतो. येथे काही वनस्पती आणि त्यांचे उपयोग दिले आहेत: 1. अर्जुन (Terminalia arjuna) उपयोग: हृदयविकार, रक्तदाब

Banyan tree,mango,neem,

Basil - It is used in cooking to add flavour

Neem- it is used for many things and most fascinating was that,it can be helpful for problems related to cough,cold

कडूनिंब–कडूनिंब हे मानवास उपयुक्त आहे. कडूनिंब या झाडाचा रस काढून औषधी बनवली जाते. या झाडांच्या फांद्यांचे बारीक बारीक काड्या करून दात घासण्यास वापर केला जातो.

I saw various wild herbs with unique benefits. Medicago sativa (Alfalfa) is eaten for its nutrients, while Cassia tora (Sickle Senna) helps in skin treatments. Portulaca oleracea (Purslane) is rich in omega-3, and Chlorophytum borivilianum (Safed Musli) boosts vitality. Celosia argentea (Silver Cockscomb) is used as a vegetable with anti-inflammatory properties.

Fresh herbs are a great addition to gardens for flavor, fragrance and even more. At Fairview Garden Center, we offer many types of herbs—from classics like sweet basil and English thyme to unique varieties like lemon basil and silver-edged thyme.

Tulsi for making tea

Kadu nimb - kadunimbacha pala khalyane kuthlya prakar cha tap asel tr to nighun jato

Dandelion , leaves of it are use in salad

Tulsi for cough

Tulsi,

Tulsi good for health

We get to see alot of herbs for medical purposes

आम्ही जंगला मधे तुलसी ची झाड़े दिसली होती तुलसी पासून आपले रोग दूर होते

Tulsi used for various medicinal purposes

कडूनिंब: कडुलिंबाच्या उपयोग वेगवेगळ्या मेडिसिन बनवताना त्याच्या उपयोग होतो. कर्करोगाच्या निदान करण्यासाठी त्याच्या उपयोग होतो, तसेच कडुलिंबाच्या झाडाचे फर्निचर सुद्धा बनवतात. कवट:हे फळ पित्ताचे शमन करण्यास मदत करते व यामुळे भूक वाढते. कवठ कंठाची शुद्धी करते, दमा, क्षयरोग, रक्तविकार, उलटी, वातदोष, श्रम, उचकी, विष, तृष्णा, ग्लानी वगैरे तक्रारीत हितकर असते. बाभळीच्या झाडा: या झाडाचे पाने चावून खाल्ल्याने आपली दातांची ये मसल आहेत ते मजबूत होतात. गिलोय चे वेल: यावेलीचे ज्यूस बनवून पिल्याने आपल्याला कोणतेही रोग होत नाही.

I saw herbs like Tulsi, Neem, and Giloy. Tulsi is used for cough and cold, Neem for skin problems, and Giloy helps boost immunity.

1.कडूनिंबाचे औषधी उपयोग: त्वचारोगांवर, जंतुनाशक आणि जखमांवर ,मधुमेह नियंत्रणासाठी,लिव्हर व पचनासाठी, केसांसाठी, प्रतिकारशक्ती वाढवण्यासाठी.2.आवळ्याचे औषधी उपयोग: पचन आणि बद्धकोष्ठतेसाठी , रक्तशुद्धीकरण आणि त्वचेसाठी .3.वडाच्या औषधी उपयोग: मधुमेह नियंत्रणासाठी , पचनसंस्थेसाठी , रक्तशुद्धीकरण आणि त्वचारोगांवर .4.शेवग्याचे औषधी उपयोग: रक्तदाब आणि हृदयाचे आरोग्य , हाडे आणि सांधेदुखीवर इत्यादी.

कोरफड,अडुळसा,कडुलिंब, तुळस,भुईमुग इ.

कडुलिंब - या झाडाचा रस काढून औषधी बनवली जाते .या झाडाच्या बारीक बारीक कांड्या करून दात घासण्यास वापर केला जातो .

Herbs are a widely distributed and widespread group of plants, excluding vegetables, with savory or aromatic properties that are used for flavoring and garnishing food, for medicinal purposes, or for fragrances. Culinary use typically distinguishes herbs from spices.

1. तुळशी (Tulsi) उपयोग: तुळशीला "संतुलन साधक" म्हणून ओळखले जाते. ते रोगप्रतिकारक शक्ती वाढवण्यासाठी, सर्दी, खोकला, ज्वर, हृदयविकार, आणि मानसिक ताण कमी करण्यासाठी वापरले जाते. 2. निंबोळ उपयोग: निंबोळात प्रतिजैविक गुणधर्म असतात, जे त्वचा विकार, जंतू, व्रण, आणि शरीरातील विषारी पदार्थ कमी करण्यासाठी वापरले जातात. 3. आवला उपयोग: आवला हे एक अत्यंत उत्कृष्ट अँटीऑक्सिडंट आहे. हे पचन सुधारण्यास, रोगप्रतिकारक शक्ती वाढवण्यासाठी, त्वचा आणि केसांसाठी फायदेशीर आहे. 4.बॅल उपयोग: बॅल पचन सुधारण्यासाठी, जंतू नष्ट करण्यासाठी, आणि पातळ श्वासासाठी उपयोगी आहे.

औषधी वनस्पतींचा उपयोग प्राचीन काळापासून केला जातो. मी पाहिलेल्या आणि अभ्यासलेल्या काही महत्त्वाच्या औषधी वनस्पती व त्यांच्या उपयोगांविषयी माहिती पुढीलप्रमाणे आहे: 1. तुळस (Ocimum tenuiflorum) उपयोग: प्रतिकारशक्ती वाढवते सर्दी, खोकला आणि दमा यावर उपयुक्त पचनसंस्था सुधारते मानसिक तणाव कमी करते 2. आवळा (Phyllanthus emblica) उपयोग: व्हिटॅमिन C चा समृद्ध स्रोत केस आणि त्वचेसाठी फायदेशीर रक्तशुद्धीकरक पचन सुधारतो 3. अश्वगंधा (Withania somnifera) उपयोग: तणाव आणि चिंता कमी करते शारीरिक शक्ती वाढवते पुरुषांच्या प्रजननक्षमतेसाठी उपयुक्त झोपेच्या समस्या दूर करते 4. गुळवेल (Tinospora cordifolia) उपयोग: रोगप्रतिकारशक्ती वाढवते ताप आणि संसर्गजन्य आजारांवर उपयोगी रक्तातील साखर नियंत्रणात ठेवते पचनसंस्थेसाठी फायदेशीर 5. हळद (Curcuma longa) उपयोग: जखम लवकर भरून काढते अँटी-इंफ्लेमेटरी

गुळवेल (Tinospora cordifolia) उपयोग: रोगप्रतिकारशक्ती वाढवते ताप आणि संसर्गजन्य आजारांवर उपयोगी रक्तातील साखर नियंत्रणात ठेवते पचनसंस्थेसाठी फायदेशीर 5. हळद (Curcuma longa) उपयोग: जखम लवकर भरून काढते अँटी-इंफ्लेमेटरी आणि अँटी-बॅक्टेरियल गुणधर्म सांधेदुखी आणि शरीरदुखीवर उपयुक्त त्वचार

विविध वनस्पती पाहायला मिळाल्या की जे आपल्या आरोग्या साठी चांगाल्य आहे

I saw herbs like tulsi, neem, ashwagandha, and brahmi during the visit. Tulsi is used for immunity and respiratory health, while neem has antibacterial properties and is used in skincare. Ashwagandha helps reduce stress and boost energy, and brahmi is known for improving memory and brain function.

Tulsi (Holy Basil): Used to boost immunity and treat respiratory issues. Neem: Has antibacterial properties and is used for skin care and oral health. Aloe Vera: Known for its healing properties, especially for burns and skin conditions. Ashwagandha: Helps reduce stress and improve stamina.

Tulsi - Reduces stress, boosts immunity, and fights inflammation. Neem - Antibacterial, antiviral, and used for skin conditions. Aloe Vera - Heals burns, moisturizes skin, and aids digestion.

Basil used in cuisines

तुम्ही पाहिलेली फळझाडांची नावे लिहा. Write the names of the fruit trees you have seen.

37 responses

Mango

Mango

नागपूर सोनेगाव जंगलातील फळझाडांची नावे खालीलप्रमाणे: * आंबा * जांभूळ * चिंच * आवळा * बोरे * करवंद * सीताफळ * पेरू

नीम, इमली, बोर, कवत,

तुलसी ,आम्बा,निम,ताड,ईत्यादि

Mango, Orange.

१.आंबाबेल २.कवट ३.बोर

I saw fruit trees like mango, guava, jamun, tamarind, and custard apple.

आंबा , चिंच , कवट, बोर इ.

कवठ,चिंच ,आवळा

चिंच, आंबा, बोर ,कवट इत्यादी.

There were many fruit trees in the jungle.Mangoes,wild gooseberry etc.

Wood apple,Indian jujube,aegle marmelos,mango

Mango,banana,guava

बोर, चिंच, आंबा, कवट,

During my visit to Sonegaon, Nagpur, I saw several fruit-bearing trees. Mango, Guava, and Jamun trees were common, along with Tamarind and Custard Apple trees, which thrive in the region's climate. These trees not only provide delicious fruits but also have various medicinal benefits.

Fig , Apple tree, Mango tree, neem, peepal

Mango...guava

Bor, kavat, aamba, chinch

Chiku, oranges etc

औषधी आणि फळझाडांव्यतिरिक्त तुम्ही जे पाहिले, त्या विषयी सविस्तर माहिती लिहा. Write a detailed account o
what you saw, apart from the medicinal and fruit trees.

37 responses

We have seen other creatures lived in there

साप, कीटक, सरतन पाणी ,वनसपती, विशेष प्रकारची माती,

oxygen, medicine, fibers, and raw materials for numerous products.

There was a temple and people come there for walk

Grass

सोनेगाव जंगल, नागपूर, महाराष्ट्रातील एक महत्त्वाचे वनक्षेत्र आहे, जे जैवविविधतेने समृद्ध आहे. औषधी वनस्पती आणि फळझाडांव्यतिरिक्त, या जंगलात विविध प्रकारच्या वनस्पती आणि प्राणी आढळतात. वनस्पती: सोनेगाव जंगलात सागवान, बाभूळ, तेंदू, मोह, अंजन, आणि धावडा यांसारखी वृक्ष प्रामुख्याने आढळतात. तसेच, विविध प्रकारच्या गवतांच्या प्रजाती आणि औषधी

I saw different types of trees and plants in this visit.

एक ऐतिहासिक सुरंग विहीर पाहिले आणि पहिले च्या लोकांची सभा बसण्याची जागा पाहिली.

Apart from medicinal and fruit trees, I saw wildflowers, tall grasses, bird nests, butterflies, insects, termite mounds, and animal footprints. The forest was peaceful, full of natural sounds and greenery.

रस्ते , मंदिरे , विहिरी ,जुन्या काळातील घरे.

इतर वनस्पतींची झाडे

मंदिरे बघितली एक मोडकं घर दिसलं जुन्या काळातील खचलेली विहीर दिसली .

The natural vibe and the importance of jungle in our environment.

Amhi tithe vividh pakshi bgitle vividh prakarche zad bgitle

We see a huge variety of plants all around us. Among which few are terrestrial and aquatic plants. Despite this fact, they all have the same parts and the same functions; they appear unique with different types of

या जंगलभेटीत तुम्हाला सर्वात जास्त काय आवडले? What did you like most about this jungle visit?

37 responses

We get chance to connect with nature and get more information about forest trees and animals.

सोनेगाओ जांगलचा औषधी वनस्पति बद्दल माहिती झाल्याबद्दल

तिचर च औषाधि च्या ज्ञान जे अमला संगत होते ते माला खूब चांगल वात ऑक्सीजन, दवा, फाइबर, और कई उत्पादों के लिए कच्चा मालल

The part of well have a histidine

The jungle

जर मी सोनेगाव जंगलाला भेट दिली असती, तर मला सर्वात जास्त तिथली जैवविविधता आणि निसर्गाची शांतता आवडली असती. गच्च हिरवाई, वेगवेगळ्या प्रकारच्या वृक्षराजी, औषधी वनस्पती, आणि त्या जंगलात फिरताना जाणवणारा निसर्गाचा सुगंध यामुळे एक वेगळाच अनुभव मिळाला असता. तिथल्या पक्ष्यांचे किलबिलाट ऐकायला आणि दूरवर एखादा हरणांचा कळप दिसायला मिळाला असता, तर तो क्षण माझ्यासाठी अविस्मरणीय ठरला असता. तसेच, जर मी एखादा दुर्मिळ पक्षी किंवा वन्यप्राणी पाहू शकलो असतो, तर ती माझ्यासाठी मोठीच आनंदाची गोष्ट ठरली असती.

The greenery sorrunding and the temples every were

The knowledge about the nature

The fresh and real oxygen it provides

या जंगल भेटीत आम्हाला सर्वात जास्त मॅडमने सांगितलेली माहिती सर्वात जास्त आवडली

What I liked most about this jungle visit was the peaceful connection with nature. The sight of colorful butterflies, chirping birds, and serene water bodies created a soothing atmosphere. Walking through the greenery, surrounded by fresh air and natural beauty, was truly refreshing and calming.

jungle may be land or area with a particularly dense quantity of vegetation. This dense forest of vegetation includes several trees and plants found in tropical climates. They're also home to high biodiversity and many unique species but are also some of the most fragile ecosystems on Earth.

Cool temperature

Jangalbhetit amhala saglyat jast tiche shant vatavarn aavdle aani firayla aavdle

Natural and pure air

The freshness

Animals

Learned about wildlife

The whole thing was fun and interesting and I had an upgrade in my knowledge

परिसर,निसर्ग सौन्दर्य

The fresh air trees etc

Information about fruits.

या जंगल भेटीत मला या जंगलातील सुद्धा हवा, इथले वातावरण, तसेच झाडे खूपच छान आवडले.

तुम्हाला भेटीदरम्यान कोणते प्रश्न किंवा अडचणी आल्या का? असल्यास, त्या कोणत्या? Did you have any questions or problems during the visit? If so, which ones?

37 responses

No

नाही

नाही.

Our sir informed all the things there

कुछ नहीं

No problem

No

Nil

Everyone from the mentors were so helpfull and Informative

या सहलीचा तुमच्या अभ्यासासाठी किंवा भविष्यातील उपयोगासाठी काही फायदा झाला का? कसा? Was this trip useful for your studies or for future use? how

37 responses

Yes

हो

Yes it gives us new ideas for doing any startups after completing our sturdys

हो खुप असे फायदा झाला

Yess I learn so many things about the medicinal plant

Yes, it was useful

Yes, it helped me in relaxing my mind which will benefit me in my studies

Yes for social and personal both the worlds

होय. जंगलातील वनस्पती बद्दल जास्त माहिती मिळाली.

होय. जंगलातील वनस्पती बद्दल जास्त माहिती मिळाली.

Yes, this trip was very useful for my studies and future use. Observing various medicinal and fruit-bearing plants helped me understand their real-world applications beyond textbooks. It also deepened my appreciation for biodiversity and sustainable practices. In the future, this knowledge could be valuable for health, environmental awareness, and even discussions on agriculture and conservation.

Watch as my class grown in confidence, embracing new ways of communicating and working together,while developing physical skills and new knowledge. Forest area and essential resource for hands on experience, putting classroom learning into context.

Yes very good

Aamhala aushdhin badal mahit zale tyacha aapn aaplya jivnat tyacha upyog karu shakto

Yes ir gave be very important knowledge about the natural things

Future use

Yes very useful

Yes it was helpful

हो,आपल्याला कही झाडांची माहिती नव्हती त्याच्या बद्दल् काळाले.

Future use

Yes, it was useful.

होय; आपला व्यवहारी जीवना त औषधी वनस्पतींची उपयोग कसे करायला पाहिजे हे या सहलीतून मी शिकलो. तसेच शिक्षणाबद्दल एखादा वनस्पती घेऊन त्या वनस्पतीची औषधी तयार करून आपल्याला उद्योग करता येते.

Yes, this trip was useful for my studies as it gave me practical knowledge about plants, herbs, and their uses. It will help in understanding the importance of nature in medicine and business for future use.

होय .

हो . मला वनस्पतींची नावे माहित झाली.

होय.जंगलातील वनस्पती बद्दल जास्त माहिती मिळाली .

Yes,this trip shows us a detailed and practical use and gave knowledge of medicinal plants

Ho ya sahli mule mla chan vatavaran bagayla milal vanaspati bgitl me.

Education will get you good job, respect and everything, but that is not the sole aim of education. Education means to find answers, education means becoming a greater person with every step. In order to understand the true essence of education, it is necessary to look at education through a spiritual viewpoint. What you read, what you study should enrich you, and should help you know and understand yourself better first. Spirituality will help you stay on the right track, give you strength from within, differentiate good from bad, and when you know what is right, what is wrong, only then will your studies and education be of use to the society and country. I am a disciple of Mahayogi Sri Sri Dadaji Maharaj, and I am thankful that I have received his divine presence and grace, and he has helped me understand the true essence of education.

होय (भविष्यात आम्हाला जंगल भेटीत माहिती पडेल)

होय मला नविण माहिती मिळाली

Yes, this trip was very useful for both my studies and future use. It helped me understand the importance of forests, biodiversity, and sustainable resource management. Learning about medicinal plants, wildlife conservation, and the role of forests in the economy gave me practical knowledge beyond textbooks. This experience will also be helpful in the future by encouraging eco-friendly practices and responsible use of natural resources in daily life or business.

Yes, this trip was very useful for my studies and future learning. It helped me understand the importance of biodiversity and how various plants and trees contribute to the ecosystem. I also learned about the practical uses of medicinal herbs, which can be helpful in daily life. Additionally, it enhanced my awareness of environmental conservation.

Yes, the trip was helpful for studying plant biology, ecology, and natural remedies, which can aid in research and sustainable practices.

या सहलीबद्दल तुमचे एकूण मत काय आहे? (5 पैकी गुण द्या: 1-खूपच वाईट, 5-उत्कृष्ट) What is your overall opinion of this trip? (Rate out of 5: 1-Very Bad, 5-Excellent)

Copy chart

37 responses

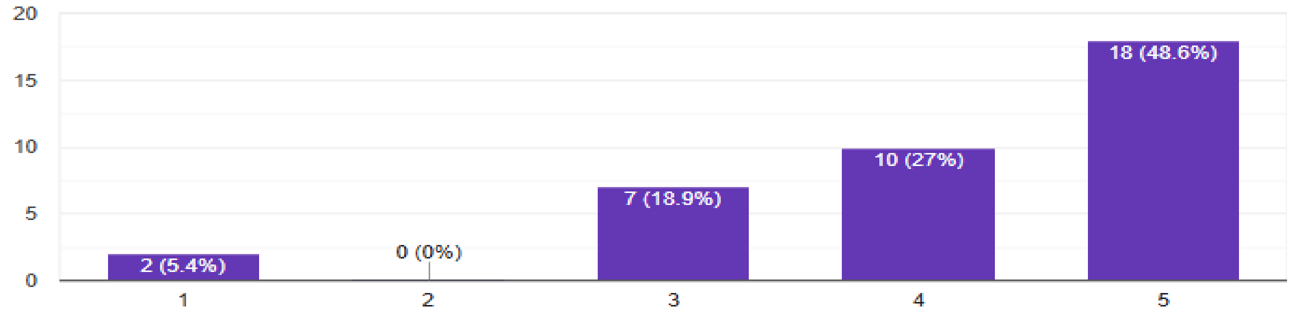

पुढील वेळेस ही सहल अधिक चांगली करण्यासाठी काही सुधारणा सुचवाल का? Can you suggest any improvements to make this trip better next time?

37 responses

अगली बार अमला असच जंगल मधे अवशदी च ज्ञान दिला पहिजे माला हा यात्रा खूब चान वाटल

Noo the overall trip was good

No

हो. अशाप्रकारे जंगल भेट करायला पुन्हा आवडेल.

We can plant the tree there so in future if we visit the jungle we can say that is saw the tree few years ago and it is very big now.

Nil

Trip out of town with a greater scenery and informative experience

To make the trip better next time, I would suggest a few improvements. Having a local guide or informational signboards about the plants and their uses would enhance learning. Carrying a field

DR. AMBEDKAR COLLEGE,

DEEKSHABHOOMI, NAGPUR

Entrepreneurship Development Cell

(Development Programme for Self-Employment)

Subject- " व्यापारी दृष्टिकोनातून जंगलाचे महत्त्व या दृष्टिकोनातून", सोनेगाव येथील जंगलामध्ये विद्यार्थ्यांसह भेट

Date : 04.03.2025

Sr. No	Name of Students	Signature
1)	Anushree. D. Thete	Athete
2)	Shreya V. Dhirde	Shreya
3)	पुजा. म. डायकर	डायकर
4)	Neha Y. Gonate	Gonate
5)	Vidhi N Mankar	Vidhi
6)	Shravasti. M. Kuchekar	[signature]
7	Vishakha P. Nikhare	Vishakha
8)	Vedanti. N. Ootale	Ootale
9)	Sanskriti P. Lakhe	S. Lakhe
10)	Ruchika R. Jiugne	[signature]
11)	Siddhi N. Nareddwar	Nareddwar
12)	Sharvari M Raskar	Raskar
13)	Aryan Dudhmogre	Aryan
14)	Manas Mankar	[signature]
15	Ashna Khan	[signature]
16	Khushi Tiwari	[signature]
17	Prashansa Todase	[signature]
18	Sakshi G. Meshram	Sakshi.
19.	Shabanam K. Singare	Shabanam
20.	Karishma R. Gajbhiye	Karishma
21)	Divya G. Dohatare	Dohatare
22)	Saniya A. Gudadhe	Gudadhe
23)	Aarohi Shambharkar.	[signature]
24)	Swayam Barai	[signature]
25)	Mohit Chandel	[signature]
26)	Falguni Moundekar	[signature]
27	Harshal M Devdhgle	Harshali

DR. AMBEDKAR COLLEGE,

DEEKSHABHOOMI, NAGPUR

Entrepreneurship Development Cell

(Development Programme for Self-Employment)

Subject- " व्यापारी दृष्टिकोनातून जंगलाचे महत्त्व या दृष्टिकोनातून", सोनेगाव येथील जंगलामध्ये विद्यार्थ्यांसह भेट
Date : 04.03.2025

Sr. No	Name of Students	Signature
23.	Chaitali Marathe Kolhe	Chaitali
24.	Prachi R. Bawane	Bawane
26.	Samiksha P. Gedam	Gedam
27.	Kriti H. Shende	Kriti
28.	Bhumika M. Manwatkar	Bhumika
29.	Aishwarya G. Namaware	A.Namaware
30	Bharti R. Shrirame	Bharti
31.	AVISHREE B. SAHARE	Avishree
32	Aarti A. Tembhurne	Aarti
33	Harsh R. Nandanwar	Harsh
34	Swastik R. Sahu	[illegible]
35.	Heena S. Wikey	Heena
36.	Vaishnavi M Sapat	Sapat
37.	Pooja V. Gajbhiye	Pooja
38.	Anushka S. Zade	Anu
39	Sahil Laxman Dhurve	Sahil Dhurve
40.	Nagesh Laxman Dhurve	Nagesh D.
41.	Aniruddha O. Naitam	A Naitam
42.	Nishiket V. Arakharao	A[illegible]
43.	Yawan K. Mohube	[illegible]
44.	Antriksh S. Kodape	Kodape
48.	Vinisha Dongre	[illegible]
49.	Kunshna Malode	[illegible]
50.	Prajwal Sahare	[illegible]
51	Pratha Murkute	Pratha
52	Harshali M. Dekhgan	Harshali

71) Atharva Tiwari — A Tiwari
72) Shantanu Murtey — S.R.Murtey
73) Sanket Jichkar — S.M J[illegible]
74) Sarthak Yeole — [illegible]
75) Sarthak

DR. AMBEDKAR COLLEGE,
DEEKSHABHOOMI, NAGPUR
Entrepreneurship Development Cell
(Development Programme for Self-Employment)

Subject- " व्यापारी दृष्टिकोनातून जंगलाचे महत्त्व या दृष्टिकोनातून", सोनेगाव येथील जंगलामध्ये विद्यार्थ्यांसह भेट
Date : 04.03.2025

Sr. No	Name of Students	Signature
45.	Yash A. Chimulwar	
46	Preet R. Shekame	
47	Kamlesh M. Mali	
48	Akhilesh A. pandhre	
48	Harshal M Bevdugle	Harshal
49	Priyanka V. Jaunjal	
50	Antara Manohar Dhok	
51]	Vandana R. Dhoke	V.R.Dhoke
52]	Nijamsay D. Kumar	
53)	Prajakta M. Rane	P.M.Rane
54)	Suhani Sanjay Rajurkar	S.S. Rajurkar
55)	Supriya Sanjay Rajurkar	S.S.Rajurkar
56)	Tanvi Vijay Khanorkar	Khanorkar
57)	Suhani G. Chhugani	
58.	Niharika Tanwani	N Tanwani
59)	Keya Mehta	
60)	Aryan Barmate	
61)	Tanmay Dhomane	
62.)	Khushboo Diwani	Diwani
63.)	Khushi Thawkar	Khushi
64	Nikita Tanwani	N Tanwani
65]	Aakansha Thakur	A Thakur
66]	Rashi Ray	Rashi Ray
67]	Anadhi Pande	
68]	Ketki Deshpande	
69]	Vina Tondre	V Tondre
70]	Dipika Biseen	Biseen

(See Page)

Sr. No	Name of Students	Signature
76	Karan A. Painkar	
77.	Suraj R. Khonde	Suraj

Dr. D. H. Puttewar
Associate Professor
Dept. of Commerce
Dr. Ambedkar College
Deekshabhoomi, Nagpur

आपली नम्र
डॉ. दुर्गा पुट्टेवार